

Velferdsprogram

Buskerud Arbeiderparti
2024

Innholdsfortegnelse

<i>Program - velferd</i>	3
<i>Barnehage</i>	4
<i>Skole</i>	
6	
<i>Høyere yrkesfaglig utdanning</i>	7
<i>Helse</i>	8
Barselomsorg	9
Kvinnehelse	9
Psykisk helse:	10
Rusomsorg:	11
Tannhelse	12
Sykehus	12
Pleie og omsorg	12
Pårørende	12
<i>Justis/Politi/Kriminalomsorg</i>	
13	
<i>Vi skal inkludere alle!</i>	14

Program - velferd

Velferdsstaten har blitt kjempet frem gjennom generasjoner og vi vil at alle fremdeles skal ha lik tilgang til trygge velferdstjenester, uavhengig av hvem du er. Universelle velferdsordninger skaper trygghet. Det gir folk frihet til å klare seg selv og nødvendig hjelp til de som trenger det. En sterk velferdsstat er et viktig konkurransefortrinn for landet og for norsk næringsliv.

Store økonomiske forskjeller og urettferdighet gir ufrihet. Et trygt og organisert arbeidsliv og rett til velferdsgoder som utdanning, helsetjenester og pensjon, er avgjørende for å sikre reell frihet for alle. Alle skal ha like muligheter til å delta i samfunnslivet og bli en del av et inkluderende fellesskap. Likheter forutsetter sosial rettferdighet, jevnbyrdighet og mulighet til å bruke egne evner for å leve et godt liv. Politikken skal innrettes slik at de sosiale og økonomiske forskjellene blir minst mulig.

Trygge jobber og en lønn det går an å leve av, er avgjørende for den enkeltes frihet og for fellesskapet. Retten til arbeid og retten til å yte er grunnleggende. Det er ledighet som koster, både for samfunnet og for den enkelte. For Arbeiderpartiet er ingen oppgave viktigere enn å få hele folket i arbeid. Vi mener at fagfolk i offentlig sektor skal ha rett på en heltidsstilling. Skal helse og omsorg være en attraktiv karrierevei, trengs det hele og faste stillinger, og vi kan ikke fortsette å utdanne 2-3 personer for å dekke ett årsverk. For å finansiere det økte velferdsbehovet i tiårene fremover må vi ha flere i jobb og at flere må jobbe heltid.

Vi mener at velferdstjenester i hovedsak skal drives i offentlig regi. Vi skal sørge for at våre skattepenger går tilbake til innbyggerne og ikke gir store utbytter til private aktører med utelukkende profittmotiver.

En stor del av velferdstjenestene leveres av kommuner og fylkeskommuner. Derfor er det avgjørende at kommunene og fylkeskommunen sikres tilstrekkelige overføringer for å ivareta dette, spesielt når det gjelder ressurskrevende tjenester og blant annet få tilbake refusjon ordningen for ressurskrevende brukere over 67.

Buskerud Arbeiderparti vil derfor:

- At faste, hele stillinger skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv.
- Gjennomføre et heltidsløft i tett samarbeid med kommuner, helseforetak og partene i arbeidslivet.
- At velferdstjenester i hovedsak skal drives i offentlig regi.

- Kommuner og fylkeskommuner må sikres tilstrekkelige overføringer for å drifte velferdstjenester.

Barnehage

Det er viktig at vi legger det gode grunnlaget for livet så tidlig som mulig. Da må vi ha et barnehagetilbud hvor barn kan oppleve lek, sosialisering og mestring med jevnaldrende. Det skal være et trygt og tilrettelagt tilbud som utvikler barns nysgjerrighet og språk, og lærer dem å samhandle med andre barn.

Det er viktig at hvert barn følges opp på en god måte. Da må det være kvalifisert personale i barnehagene og det må være nok voksne. Vi vet også at det i barnehage er krevende situasjoner med høyt sykefravær og mye bruk av eksterne vikarer. Dette skaper uforutsigbare dager for de ansatte og mange nye voksne å forholde seg til for barna, samtidig som det koster kommunene store summer i innleie fra private vikarfirmaer. Vi mener derfor at en innføring av kommunale ressursenheter i barnehage vil være et godt virkemiddel.

Ressursenheter med kvalifiserte ansatte i hele og faste stillinger bidrar ved sykdom, og jobber i tillegg til faste ansatte dersom det ikke er sykdom. Dette vil gi både ansatte og barn færre vikarer å forholde seg til, det er rimeligere for kommunen og vil gi barnehagene flere ansatte når det ikke er sykdom.

Vi mener at det i barnehagen skal være lek som er i fokus, og at læring skal skje gjennom lek. For å skape gode overganger trengs det mer åpenhet mellom skolene og barnehagene, det må være muligheter for overlevering av hvordan det har vært jobbet med hvert enkelt barn.

Gode ordninger og reelle muligheter for etter- og videreutdanning av barnehagelærere og pedagogisk personale, er vesentlige virkemidler for å rekruttere flere inn i yrket. Det handler også om å se på ordningen med Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU). Buskerud Arbeiderparti vil også, i samarbeid med fagbevegelsen, være en pådriver for å utvikle lønnspolitikken for ansatte i barnehagen. På barnehagelærerutdanningene i Norge i dag ser vi en dramatisk nedgang i antall søkere. Antallet som har barnehagelærerutdanning som førstevalg er nær halvert på fire år. Fremsnakking av yrket, sammen med gode muligheter for etter- og videreutdanning, og god lønnspolitikk, er noen av virkemidlene som trekkes frem som viktig for at dagens unge ønsker å bli barnehagelærere.

Det er stadig oppslag i media om dyktige og engasjerte barnehagelærere som ikke lenger orker å stå i yrket fordi den lave bemanningen gjør at de opplever at de må velge mellom å skifte en full bleie, trøste en som har slått seg eller gi en foreldre som henter en viktig beskjed. Med dagens bemanningsnorm kan man risikere å stå igjen alene med en nærmest fulltallig barnegruppe på dagens seinvakt. Da er det ikke lett å friste dagens unge med å si at de utdanner seg til verdens beste jobb, når det gjennom media daglig beskrives hvordan virkelighetens barnehagehverdag er der ute.

Buskerud Arbeiderparti vil derfor:

- Gi barna rom til å utvikle seg gjennom frileken og mindre tilrettelagte aktiviteter
- Oppfylle bemanningsnormen gjennom hele dagen ved å øke bemanningen i plantiden til pedagogene.
- Høyere pedagogtetthet per gruppe/avdeling (jf. Regjeringens mål om 60 %), men da må det samtidig være en plan for hvordan utdanne nok barnehagelærere samt å beholde de som er.
- Innføre kommunale ressursenheter
- Sikre at pengene private barnehager mottar fra det offentlige og foresatte brukes på barna, med et strengere regelverk og nytt finansieringssystem som setter en stopper for kommersialiseringen av barnehagesektoren, og som gir private gevinster.
- Gjennomføre en oppvekstreform som sikrer gratis barnehage for alle.
- Sørge for at ansatte, både pedagoger og fagarbeidere, gis gode muligheter til kompetanseheving i form av tilrettelegging og økonomisk kompensasjon for etter- og videreutdanning.
- Styrke satsingen på barnehage i områder med levekårsutfordringer
- Styrke rekrutteringsarbeidet med å få flere studenter til å velge barnehagelærerutdanningen
- Styrke og videreutvikle ordningen med Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU).
- Bedre rammevilkårene for barnehagene for at både ufaglærte og pedagogisk personale skal kunne utdanne seg
- Bedre lønnsmessige vilkår for de som tar master og videreutdanninger slik at flere med høyere utdanning forblir i barnehagen

Skole

En god skolegang varer hele livet. Barn starter på skolen i en alder hvor lek, aktiviteter og bygging av sterke fellesskap skal vektlegges. Arbeiderpartiet vil skape en rød tråd i den helhetlige opplæringen, hvor barn og ungdom er sikret gode overganger, og hvor fokus er på utvikling av et trygt og godt læringsmiljø, dannelse, livsmestring og læring.

Elevene skal utvikle robusthet og få ferdigheter som oppøver evnen til å tåle motstand og takle livet. I dette arbeidet spiller læreren en vesentlig rolle, og de må få nok tid og tillit til å utøve yrket. I tillegg viser rådende utfordringsbilde, med tanke på større forekomst av atferdsproblemer, at det er hensiktsmessig å rekruttere flere relevante yrkesgrupper inn i skolen.

Elevene i norsk skole skal oppleve faglige utfordringer, god tilpasning og oppleve at undervisningen har relevans til den virkeligheten de lever i. Undervisningen skal gi muligheter for mer praktisk læring, og fag som kunst og håndverk, musikk, mat og helse og teknologi, skal vies større plass i grunnskolen. Koblingen mot yrkesfag skal styrkes, allerede fra tidlig ungdomsskolealder.

Lærerutdanningen skal gjøre lærerne mer rustet til å utføre yrket ved å gi studentene mer praksis ved innføring av et lønnet praksisår som del av utdanningen. Dette vil sørge for økt rekruttering, samt gi studentene et mer realistisk bilde av hva det vil si å være lærer i den tiden vi lever i.

Buskerud Arbeiderparti vil derfor:

- Styrke lekens betydning det første året på skolen og vektlegge betydningen av at grunnlaget for dannelsen av sterke fellesskap og robuste læringsmiljø gjøres de første årene på skolen.
- Gjøre lærerutdanningen mer praksisnær ved å innføre et lønnet praksisår som del av den femårige lærerutdanningen.
- Dempe leksepresset ved å sørge for at lærings- og kompetansemål nås i løpet av kjernetiden, og under veiledning av kvalifisert personell.
- Gjøre skolehverdagen mer variert med mer fokus på praktiske ferdigheter og læring.
- Gjennomføre et faglig løft rundt grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning, og i særdeleshet prioritere å fremme elevenes leselyst og leseferdigheter.

- Sørge for et skolebibliotekløft hvor skolene har egne skolebibliotekarer, relevant litteratur og hvor leselyst og utvikling av leseferdighet settes i fokus.
- Gjøre eksamensordningen mer prosessorientert der elevene får vist kompetansen over tid, kontra et øyeblikksbilde som tradisjonell eksamensavvikling gir.
- Skape mer balanse mellom bruk av teknologiske hjelpemidler, trykte læremidler og verktøy for varierte læringsmetoder
- Gi elevene et gratis skolemåltid i løpet av skoledagen
- Innføre mer fysisk aktivitet i grunnskolen ved å øremerke midler til et nasjonalt «aktivitetsløft».
- Gjøre skoledagen mobilfri i grunnskolen og innføre mobilfrie timer i videregående skoler
- Sørge for at kvalitetsvurderingssystemet brukes i den hensikt å fremme læring og forbedre undervisningen
- Øke lærertettheten i grunnskolen, og ved det styrke skolenes arbeid med tilpasset opplæring og spesialpedagogikk.
- Innføre organisasjonsfravær i ungdomsskolen, og øke antallet dager med organisasjonsfravær som kan strykes fra vitnemålet til 20 dager i året
- Styrke den videregående opplæringen for voksne, f.eks. ved å legge til rette for modulstrukturert opplæring.
- Få flere yrkesgrupper inn i skolen, slik at lærere kan få være lærere.
- Øke kompetansen hos lærere som underviser flerspråklige elever.
- Øke lærerne sin kompetanse på de tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, bærekraft og demokrati og medborgerskap.
- Evaluere eksamensordningen i videregående skole.
- Gi de estetiske fagene en større plass, med flere timer til fag som musikk, design, kunst og håndverk og sløyd
- Øke utstyrsstipendet ytterligere i videregående skole.
- Sikre flere kvalifiserte lærere i klasserommet gjennom å gå bort fra kravet om mastergrad for PPU.

Høyere yrkesfaglig utdanning

Arbeiderpartiet har en lang tradisjon for å støtte opp under yrkesfaglige utdanningsretninger. Partiprogrammet ved valget og Hurdalsplattformen slår fast en satsning på både yrkesfag og fagskoler som er viktige steg i retning av en styrket yrkesfaglig utdanning. Det naturlige steget videre er å utvikle en høyere yrkesfaglig utdanning i Norge. I dag er det fagskolene

som bidrar med dette, både gjennom ordinære studieprogrammer og kortere bransjeprogrammer, leveres det utdanning av høy kvalitet. Dette er det verdt å bygge videre på.

Buskerud Arbeiderparti vil derfor:

- Utvikle høyere yrkesfaglig utdanning på NKR-nivå 6, 7 og 8.
- Styrke fagskolenes økonomi for å bidra til en jevnere kvalitetsutvikling i hele landet.
- Etablere en finansieringsordning for bransjeprogrammene som i større grad bidrar til forutsigbarhet for fagskolene.
- Etablere et nytt partssammensatt system for tildeling av fagskoleplasser som skal sikre at både nasjonale og regionale behov blir ivaretatt.
- Igangsette arbeidet med å gjøre fagskoleutdanningene billigere og på sikt underlegge fagskolene gratisprinsipp.

Helse

En av velferdsstatens viktigste oppgaver er å stille opp for folk når de trenger det mest. Vi skal ha et inkluderende helsevesen der både brukere og ansatte opplever å bli sett og hørt. Alle mennesker skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den. Det norske helsevesenet skal ta vare på folk uavhengig av kulturell bakgrunn, alder, kjønn, legning og økonomi.

Sykehusene er en av bærebjelkene i velferdsstaten. Sykehusene tilbyr livsviktige tjenester og det er nødvendig med god organisering, trygghet for likeverdige helsetjenester og finansiering av disse tjenestene. Pasientens beste skal alltid være i fokus, og organiseringen av sykehusene skal reflektere dette.

Som en velferdsstat har Norge et ansvar å forebygge psykisk uhelse og sørge for at alle har tilgang på den hjelpen de trenger, når de trenger den. I løpet av livet vil mange oppleve en psykisk lidelse eller møte på psykiske plager. Derfor er satsing på forebygging og lavterskeltilbud essensielt. Spesialisthelsetjenesten skal også være et sted der de som sliter psykisk blir tatt godt imot og får riktig hjelp.

Rusavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må sette den enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Det er samtidig viktig at samfunnet sender et tydelig signal på at ulovlig rusmiddelbruk er uakseptabelt, og at politiet er sikret mulighet til å

avdekke rusmiddelbruk, forhindre distribusjon og få oversikt over narkotikanettverk som står for innførselen av narkotika.

Innsatsen for å få folk ut av et rusproblem må intensiveres. Behandlingstilbud skal styrkes og bygges ut. Ettervernstilbudene i kommunene skal prioriteres, og kommunene må få nok øremerkede midler til å jobbe forebyggende, samt gis reell mulighet til å bygge opp robuste rådgivende enheter med rett kompetanse. Straff og konsekvenser for besittelse og bruk av rusmidler er et virkemiddel. Samtidig er det hensiktsmessig å se på reaksjonsformen ovenfor mennesker som blir tatt for besittelse og bruk av mindre mengder narkotika til eget bruk.

Barselomsorg:

- Seks ukers barselpermisjon skal forbeholdes begge foreldre (seks uker hver) og fødsler før termin skal ikke avkorte mors permisjonstid.
- Barnetrygden skal være universell og indeksregulert, men ikke skattlegges
- Kommende foreldres kunnskap om fødselsdepresjon skal økes, for å forebygge og gi hjelp tidlig der det trengs.
- Alle sykehus som har barselavdeling skal ha kapasitet til at kvinnen er der så lenge det er behov.
- Sikre at fødende med 90 minutters reisevei eller mer til sykehus, får følge av jordmor.
- Sikre at alle distriktskommuner har tilgang på utdannet jordmor
- Sikre kvalifisert ammeveiledning på helsestasjon og sykehuset.
- Alle i barsel skal ha hjemmebesøk av jordmor eller lege innen 5 dager etter hjemreise, i tillegg til at alle kalles inn til seks ukers kontroll hos jordmor eller lege. Det skal være gratis tilbud om sjekk og opptrening hos fysioterapeut etter fødsel.

Kvinnehelse:

- Kvinnens helse skal likestilles med menns helse.
- Opprette et eget forskningsprogram for kvinnehelse i Forskningsrådet.
- Kompetanse, diagnostisering og behandling av typiske kvinnesykdommer styrkes, bl.a. gjennom økte bevilgninger.
- Alle skoler skal tilby gratis bind og tamponger.
- Ordningen med gratis prevensjon skal gjelde til fylte 25 år (skal inkludere nødprevensjon og graviditetstester)
- Abortnemndene skal avskaffes og erstattes av en lovfestet rett til utvidet svangerskapsveiledning for gravide, både før, under og ev. etter fødsel, abortinngrep eller spontanabort.

- Kvinner som gjennomgår en spontanabort eller dødfødsel har rett på oppfølging av helsepersonell og en uke lønnet permisjon.

Psykisk helse:

- Gi øremerkede midler til kommuner til forebyggende tiltak og lavterskeltilbud.
- Sikre at fastleger har riktig, god og oppdatert kompetanse på psykisk helse.
- Innføre forsøksordninger med psykiatrisk legevakt i kommunene for å møte akutthenvendelser innenfor psykisk helse.
- Rekruttere og sikre nok og kvalifisert fagpersonell til DPS og BUP i distriktene.
- Tilføre mer ressurser til BUP og BUPA, og sørge for at ventetiden kortes ned og tilbudet blir tilgjengelig uavhengig av hvor du bor.
- Gi større rom for bruk av skjønn ved vurdering av hvorvidt man skal få oppfølging av BUP, ved at for eks. sykepleier og helsesykepleier kan henvise.
- Sikre en mer fleksibel overgang mellom BUP og DPS, slik at tilbudet om oppfølging hos BUP frem til senest fylt 25 skal kunne benyttes der det er behov.
- At helsestasjoner og andre lavterskeltilbud lager egne opplegg rettet mot gutter, slik at man senker terskelen for å ta kontakt.
- Forske mer på spiseforstyrrelser, depresjon og selvmord hos gutter og menn.
- Spesialisthelsetjenesten, legevakt og døgntilbud må ha bedre kommunikasjon rundt selvmordsrisiko og behandling.
- Fullfinansiere helsesykepleierordningen slik at helsesykepleier er tilgjengelig på skolene hver dag.
- Satse ytterligere på forebyggende tiltak for studenters psykiske helse, blant annet arbeid mot ensomhet.
- Bevilge mer støtte til studentsamskipnaden helsetilbud
- Styrke kompetansen om psykisk helse på utdanningsinstitusjonene.
- Gi alle asylsøkere rett på psykisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten uavhengig av hvilken fase de er i, noe som også må gjelde ureturnerbare asylsøkere som har fått avslag på opphold.
- Sikre at midler til forebyggende tiltak og til etablering av behandlingstilbud må fordeles over hele landet slik at det psykiske helsetilbudet er likt.
- Styrke frivillige organisasjoner som jobber med psykisk helse, som for eksempel Rådgivning om spiseforstyrrelser (ROS).
- At helsesykepleier kan henvise direkte til psykolog
- Bevilge mer penger til de kommunale helsestasjonene og innføre et minimumskrav for åpningstider.

- Sikre et helhetlig tilbud til pasienter med spiseforstyrrelser, som inkluderer et «ettervern» i form av tett oppfølging over tid, også etter at pasienten er utskrevet.
- Det bør ikke være mulig for en pasient med en alvorlig psykiatrisk diagnose å nekte å ta imot behandling og oppfølging.
- Utrede muligheten for å kunne pålegge behandling og oppfølging innenfor psykiatrien til pasienter som ikke ønsker å ta imot tilbud om behandling.

Rusomsorg:

- Ruspasienter skal få oppfølgingstime senest 24 timer etter avrusning.
- Åpne for at man kan få psykiatrisk hjelp uten å være rusfri, men at pakkeforløpet med behandling fordrer rusfrihet.
- Opprette flere brukerrom.
- Øke finansieringen til de kommunale rådgivende enhetene
- Gjennomføre en mer målrettet innsats for forebygging av rus gjennom et nasjonalt planverk som har et oppdatert kunnskapsgrunnlag
- Styrke ettervernet i rusomsorgen slik at de som har vært i behandling får hjelp til bolig, arbeid og fritid.
- Styrke legemiddelassistert rehabilitering.
- Opprette flere bemannede boliger for varig rusavhengige i samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene.
- Tilbud til rusmisbrukere som finansieres med offentlige midler skal på sikt kun drives av det offentlige eller via ideelle organisasjoner/stiftelser.
- Øke bevisstheten rundt spilleavhengighet gjennom informasjonskampanjer som rettes mot alle aldersgrupper, med særlig fokus på unge mennesker.
- Utrede på hvilken måte man kan innrette reaksjonsformen for dem som blir tatt med mindre mengder ulovlige rusmidler til eget bruk. Staten må stille opp med ressursene som kreves for at kommunene skal være i stand til å gjennomføre.

På dette kulepunktet, linje 335, ønsker Lina, Hilde, Emilie og Marte dissens: De vil opprette kulepunktet i AUF sitt opprinnelige forslag som omhandler avkriminalisering:

- ***At personer som blir tatt for ulovlige rusmidler eller med mindre mengder narkotika til eget bruk, ikke skal møtes med straff, men få tilbud om hjelp og behandling. Med dette mener vi avkriminalisering. Politiet skal fremdeles kunne sikre trygge offentlige rom, og det må samtidig satses på forebygging og sikre nødvendige reaksjonsformer.***

- ***Staten må stille opp med ressursene som kreves for at kommunene skal være i stand til å gjennomføre.***
- Sikre at LAR blir tilgjengelig for flere, og det legges mer vekt på rehabiliterende tiltak som gjør at flere skaffer seg bolig og kommer seg ut i arbeid, og ha som mål med substitusjon av alle alvorlige avhengigheter.
- Tilrettelegge for at flere kommuner får muligheten til å ansette en SLT-koordinator
Gjennomføre en mer målrettet innsats for forebygging av rus rettet mot grupper med dårlig sosioøkonomiske kår.
- Opprette flere krisesentre for kvinner og menn i rus
- Gjøre heroinassistert behandling permanent i Norge og utvide ordningen til å omfatte flere byer
- Utvide distribusjonen av Nalokson for rusavhengige, og gjøre dette permanent gratis
- Kompetanseheving innenfor tidlig avdekking av rusbruk blant unge.
-

Tannhelse:

- Tannhelse skal innføres som en del av egenandelsordningen.
- Under den gradvise innføringen av tannhelsereformen skal unge, eldre og de som har fysisk eller psykisk sykdom som påvirker tannhelsen, prioriteres.

Sykehus:

- Sykehusene må sikres økt kapasitet, helsepersonell gis mer tillit, til pasienter og ombud, må få økt medvirkning.
- Sykehusene skal finansieres ut fra behov og ikke hvor mange pasienter som behandles.
- Det må innføres et felles journalsystem.
- Målstyring, resultatstyring og rapportering må begrenses til det mest nødvendige og i samarbeid med partene i arbeidslivet.
- Helseforetakene gis tilstrekkelige overføringer til drift og investeringer som gjør at de ikke er avhengige av å ta opp dyre lån.

Pleie og omsorg

- Øke satsingen på velferdsteknologi slik at flere kan bo lenger hjemme.
- Alle kommuner skal ha tilgang på palliative team.
- Det er et mål at partnere skal få tilbud om å bo sammen på bo- og behandlingssenter.
- Jobbe systematisk for aktiv og helsefremmende alderdom i institusjon og for hjemmeboende.
- Det skal iverksettes tiltak mot ensomhet og psykisk uhelse hos eldre, også eldre flyktninger i samarbeid mellom fylket, kommune og frivilligheten.
- Legge til rette for at livets siste fase kan tilbringes hjemme.
- Alle sykehjem i landet skal gi tilbud om fysioterapi til pasientene.

Pårørende:

- Sikre et godt oppfølgingstilbud for pårørende til pasienter med somatiske og psykiatriske lidelser.
- Pårørende til hjemmeboende eldre skal kunne få vedtak om kortvarige pleiepenger ved ekstraordinært pleiebehov i perioder der den hjemmeboende må ha mer tilsyn/hjelp som f.eks ved mildere sykdommer. Dette må være mulig for andre pårørende også der hvor ektefelle/samboer bor hjemme der denne også har helseutfordringer .
- For pårørende som mottar pleiepenger er overgang mellom lønn fra arbeidsgiver og utbetaling fra NAV ofte en utfordring. Som hovedregel bør arbeidsgiver forskuttere dette på linje med sykepenger.
- Det må legges til rette for et bedre avlastningstilbud hos hjemmeboende pleietrengende i alle aldersgrupper, slik at den pårørende/familien skal kunne ta fri med jevne mellomrom for å kunne forebygge den belastningen pårørende sin situasjonen kan medføre.

Folkehelse

Aktivitetsnivået i den norske befolkningen er lav. Sett ut ifra et helseperspektiv, er kun 3 av 10 voksne og eldre aktive nok. Kun 40 % av 15- årige jenter og halvparten av 15- årige gutter. Det er berettiget bekymring knyttet til det generelt lave aktivitetsnivået blant barn og ungdom, samt frafallet fra idretten.

Forskning viser at fysisk aktive vil ha langt bedre fysisk og psykisk helse enn fysisk inaktive. Grønn rettferdighet er et sentralt mål i folkehelsepolitikken. Dette innebærer at det blir lagt vekt på å jevne ut sosiale forskjeller når det gjelder tilgang på grønne områder, slik at alle

grupper i befolkningen får naturopplevelser og muligheter til å delta i friluftsliv, uavhengig av bosted og hvilken sosial tilhørighet en har.

Det er viktig at folkehelseiltak er innrettet på en slik måte at hensikten er å jevne ut sosiale helseforskjeller. Brede, universelle og strukturelle tiltak som økonomiske virkemidler og reguleringer har vist seg godt egnet sammen med samfunnsrettede tiltak og tilpasset informasjon.

Buskerud Arbeiderparti:

- Vil at alle barn og unge skal få kunnskap om og erfaringer med friluftsliv
- Vil at det fra statlig hold øremerkes tilskuddmidler til kommunale frisklivstilbud som har som innsatsområde å hjelpe til med endring av levevaner gjennom et strukturert oppfølgingstilbud også for voksne og eldre.
- Foreslå at det gjennom en aktivitetspolitikk legges til rette for å utvikle helsefremmende miljøer som sørger for økt fysisk aktivitet, kultur og frivillig aktivitet.
- Initiere videre arbeid med at nasjonale råd om fysisk aktivitet følges opp i kommunene, og at kommunene gjennom et "forebyggende aktivitetsløft" for hele befolkningen, gis anledning til å søke på belønningsmidler.

Justis/politi/kriminalomsorg

Trygghet i fellesskap handler i stor grad om at vi som befolkning vet at vi har et politivesen med rask reaksjonsevne, høy etterforskningskompetanse og hvor forebyggingsperspektivet holdes høyt. Politiet i Norge består av ansatte med god utdanning, og etaten har gjennomgående høy tillit i befolkningen. Mye handler om lokal tilstedeværelse, synlighet og på hvilken måte politiet fremstår i møtet med publikum. Det er imidlertid slik at ulike utfordringsbilder tegner seg i samfunnet. Den senere tiden har vi blant annet opplevd økt forekomst av partnerdrap, vold i nære relasjoner, gjengproblematikk, økonomisk kriminalitet og kriminalitet via nett. Dette betyr at vi i framtiden er nødt til å sørge for at politiet har nok ressurser til å forvalte de oppgavene de har. Alvorlig kriminalitet øker i omfang, og da må politiet blant annet få sysselsatt flere av de som er ferdigutdannet. Det er også vesentlig at politiets forebyggende rolle styrkes, og at samhandlingen med kommunene må forsterkes og forbedres.

Norsk kriminalomsorg iverksetter og gjennomfører ilagt straff, og tar sikte på å rehabilitere straffedømte. Dette betyr at fagutdannede spiller en vesentlig rolle i det daglige arbeidet,

både i anstalt og friomsorg. Det er pr i dag varslet om mangel på kompetent arbeidskraft og at kriminalomsorgen står i fare for å miste kompetanse på bakgrunn av blant annet stram økonomi og skjev lønnsutvikling i staten. Dersom målet er å rehabilitere og få innsatte tilbake til samfunnet, så er det av stor betydning at kriminalomsorgen tildeles nok ressurser til å oppfylle et viktig samfunnsoppdrag. Samhandling og samarbeid med fagbevegelsen anses som essensielt.

Buskerud Arbeiderparti vil derfor:

- Sørge for at flere ferdigutdannede politibetjenter tilbys jobb
- Forsterke arbeidet rundt økende gjengproblematikk i de store byene
- Intensivere arbeidet rundt økonomisk kriminalitet for å avdekke skalkesjulene for blant annet narkotikakriminalitet
- Sørge for tilstedeværelse av politi og operative lensmannskontor i distriktene
- Øke bevilgninger til politiet som er øremerket flere stillinger også innenfor forebygging.
- Jobbe for at det er en voldskoordinator i kommunene i hundre prosent stilling.
- Skal jobbe for mer systematisk bruk av "omvendt-voldsalarm"
- Sørge for at kriminalomsorgen beholder kompetanse og utdanner nok fengselsbetjenter
- Jobbe for en helhetlig lønnspolitikk i kriminalomsorgen som motvirker "kannibalisme" i staten.
- Videreutvikle påvirkningsprogrammene som brukes i straffegjennomføringen, og sørge for at ansatte i kriminalomsorgen blir gitt mulighet til etter- og videreutdanning.

Vi skal inkludere alle!

Skal vi håndtere fremtidens utfordringer så har vi ikke råd til at noen havner utenfor samfunnet. Derfor mener Buskerud Arbeiderparti at det er helt avgjørende at vi klarer å inkludere flest mulig. Vi må tilrettelegge for at alle kan bruke de ressursene og evnene de har. Det er positivt for samfunnet og ikke minst for enkeltmennesket. Skal vi lykkes med det så må vi ha fokus på flere områder. Det handler om å gi folk meningsfylt arbeid, utnytte restarbeidsevne, aktivisering, inkludering, sosialt fellesskap og trygge omgivelser.

Skal mennesker oppleve trygghet så trenger vi trygge rammer. Vi trenger å vite at det er velferdsordninger som ivaretar oss dersom vi trenger det, at vi har en fast jobb som gir oss

lønn hver måned, og at vi har et sted å bo. Derfor er hele og faste stillinger og en boligpolitikk som sikrer at flere kan eie sin egen bolig helt vesentlig. Inkludering handler ikke bare om arbeidslivet, men også det som skjer på fritiden. Buskerud Arbeiderparti mener derfor at vi må ha satsing på fritidstilbud og møteplasser for alle aldre.

Å inkludere alle er en oppgave stat, fylke og kommune ikke klarer alene, og vi er avhengig av å samarbeide med både næringsliv, frivillige og ideelle organisasjoner.

Buskerud Arbeiderparti vil derfor:

- Gi full momskompensasjon gjennom en regelstyrt ordning til idrett, frivillighet og kultur.
- Gjennomføre en aktivitetsgaranti for eldre som gir kommunen de nødvendige ressursene til å utføre dette.
- Sikre tilstrekkelige midler i ordningen «Lokal fritidskasse» og at alle kommuner gjøres godt kjent med ordningen.
- Tolketjenesten skal oppleves som god for de som jobber der, både som faste ansatte tolker og som frilanstolker. Det er viktig å se på hvordan man skal honorere kompetanse og erfaring likeverdig.